

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

„PATRÍM SEM“

Montessori cesta k samostatnosti,
spolupatričnosti a dobru

súkromná materská škola

predprimárne vzdelávanie
Montessori materská škola

Prehľad

Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program „Patrím sem“
Podtitul	Montessori cesta k samostatnosti, spolupatričnosti a dobru
Škola	Súkromná materská škola Montessori, Prachatická 9320/1A, Zvolen (kmeňová škola); elokované pracovisko: Trieda SNP 82/542, Banská Bystrica; IČO: 42302676
Zriaďovateľ	MONTESSORI, o. z., M. Rázusa 12, 960 01 Zvolen; IČO: 42189411
Stupeň vzdelania	predprimárne vzdelanie
Dĺžka štúdia	niekoľkoročná dochádzka; posledný rok pred plnením povinnej školskej dochádzky je predprimárne vzdelávanie povinné
Formy výchovy a vzdelávania	celodenná; na žiadosť zákonného zástupcu aj poldenná
Vyučovací jazyk	štátny jazyk – slovenský jazyk
Prerokovaný v Pedagogickej rade dňa	27.8.2026
Prerokovaný v Rade školy dňa	27.8.2026
Vydaný dňa	31.8.2026

Obsah

Prehľad	2
Obsah	3
1 Názov školského vzdelávacieho programu	5
2 Vymedzenie poslania školy a cieľov výchovy a vzdelávania a zameranie školy	5
Poslanie školy	5
Ciele výchovy a vzdelávania	5
Vlastné zameranie školy – Montessori pedagogická koncepcia	5
Pripravené prostredie	6
Senzitívne obdobie	6
Päť oblastí Montessori materiálu	6
Osobnosť učiteľky	6
Rozvoj charakteru dieťaťa (nosná časť programu)	7
Podmienky a prostredie školy	7
Kmeňová škola – Zvolen (Prachatická ulica)	7
Elokované pracovisko – Banská Bystrica (Trieda SNP)	7
Spolupráca s rodičmi a partnermi	8
3 Stupeň vzdelania	8
4 Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania	8
5 Učebné osnovy	8
Spoločné pedagogické stratégie (repertoár pre celú školu)	9
Spoločné učebné zdroje (repertoár pre celú školu)	9
Priebežne plnené výkonové štandardy	9
Celok 1 · KTO SOM, KDE ŽIJEM, AKO ŽIJEM	10
Charakteristika	10
Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)	10
Učebné zdroje (výber pre celok)	11
Metódy a prostriedky hodnotenia	11
Celok 2 · JESEŇ PANI BOHATÁ	11
Charakteristika	11
Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)	11
Učebné zdroje (výber pre celok)	12
Metódy a prostriedky hodnotenia	12
Celok 3 · KEĎ VODA PRINÁŠA ŽIVOT A ŠTEDROŠŤ NÁS ZOHRIEVA / NOVÉ PRAVDIVÉ ZAČIATKY	12
Charakteristika	13
Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)	13
Učebné zdroje (výber pre celok)	13
Metódy a prostriedky hodnotenia	13
Celok 4 · TRPEZLIVÉ ČAKANIE NA ZOBÚDZANIE PRÍRODY	13

Charakteristika	14
Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)	14
Učebné zdroje (výber pre celok)	15
Metódy a prostriedky hodnotenia	15
Celok 5 · AFRIKA, ZEM A ROZKVITNUTÝ SVET	16
Charakteristika	16
Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)	16
Učebné zdroje (výber pre celok)	16
Metódy a prostriedky hodnotenia	16
Celok 6 · KRÍDLA MOTÝĽA A SVET OKOLO NÁS	16
Charakteristika	16
Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)	17
Učebné zdroje (výber pre celok)	17
Metódy a prostriedky hodnotenia	17
Celok 7 · PLANÉTA ZEM A LETNÉ DOBRODRUŽSTVÁ	17
Charakteristika	17
Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)	17
Učebné zdroje (výber pre celok)	18
Metódy a prostriedky hodnotenia	18
Kontrola pokrytia vzdelávacích štandardov ŠVP	18
6 Vyučovací jazyk	18
7 Hodnotenie detí	18
8 Systém podpory detí v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania	19
Východiskový princíp	19
Pedagogická podpora v triede	19
Individuálna podpora konkrétnych detí	19
Individuálny vzdelávací program a deti so zdravotným znevýhodnením	20
Podporný tím a odborní zamestnanci	20
Prijímajúca klíma a prevencia diskriminácie a segregácie	20
Vlastný systém podpory	20
9 Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania	20
Digitálne kompetencie detí	21
Digitálne kompetencie pedagogických zamestnancov	21
Komunikácia, riadenie a ochrana osobných údajov	21
Využívanie umelej inteligencie	21
Záver · Vydanie a zverejnenie	21
Zdroje	21

1 Názov školského vzdelávacieho programu

Školský vzdelávací program „Patrím sem“ – Montessori cesta k samostatnosti, spolupatričnosti a dobru.

Názov vychádza z pedagogického zamerania školy a vyjadruje jej podstatu: budovanie pocitu spolupatričnosti („patrím sem“) a Montessori cestu, ktorá vedie k samostatnosti a k dobru. Názov tak vystihuje dlhodobé smerovanie školy a hodnoty, ktoré sa prirodzene premietajú do každodenného života detí v materskej škole.

2 Vymedzenie poslania školy a cieľov výchovy a vzdelávania a zameranie školy

Poslanie školy

Poslaním našej materskej školy je vytvárať deťom pripravené, bezpečné a prijímajúce prostredie, v ktorom sa každé dieťa rozvíja podľa svojich individuálnych možností a vlastným tempom, stáva sa samostatnou, zodpovednou a ohľaduplnou osobnosťou, buduje si vzťahy založené na rešpekte, spolupráci a dobre a do života vstupuje s dôverou vo vlastné schopnosti a s pocitom, že niekam patrí.

Ciele výchovy a vzdelávania

V nadväznosti na poslanie a zameranie školy sme si stanovili tieto vlastné ciele:

- rozvíjať u dieťaťa samostatnosť, sebaobslužné zručnosti a zodpovednosť za seba, svoju prácu a spoločné prostredie prostredníctvom činností praktického života;
- podporovať u dieťaťa vnútornú disciplínu, sústredenie, vytrvalosť a schopnosť dokončiť začatú činnosť;
- rozvíjať u dieťaťa charakter a cnosti, najmä lásku a láskavosť, spravodlivosť, vďačnosť, úctu, pravdivosť, česťnosť, trpezlivosť, pokoru a rešpekt k odlišnosti, v konkrétnych každodenných situáciách;
- podporovať u dieťaťa spolupatričnosť, spoluprácu, rešpektovanie dohodnutých pravidiel a budovanie priateľských vzťahov v spoločenstve;
- rozvíjať u dieťaťa poznávacie procesy, zvedavosť a schopnosť riešiť problémy vlastnou skúsenosťou, pozorovaním a bádáním;
- rozvíjať u dieťaťa komunikačné a predčitateľské zručnosti a kladný vzťah k jazyku, rozprávaniu a knihe;
- rozvíjať u dieťaťa elementárne matematické predstavy a logické myslenie prostredníctvom konkrétneho Montessori materiálu a situácií z bežného života;
- podporovať u dieťaťa kladný a zodpovedný vzťah k prírode a k svetu ako spoločnému domovu prostredníctvom priameho pozorovania a starostlivosti;
- rozvíjať u dieťaťa tvorivosť a estetické cítenie prostredníctvom hudobných, výtvarných a dramatických činností;
- podporovať rozvoj logického, tvorivého a kritického myslenia prostredníctvom práce s konkrétnym materiálom, vlastného objavovania, pohybu a priamej skúsenosti s reálnym svetom.

Vlastné zameranie školy – Montessori pedagogická koncepcia

Naša materská škola je profilovaná ako Montessori materská škola so zameraním na rozvoj samostatnosti, spolupatričnosti a charakteru dieťaťa. Zameranie vychádza z reálnych podmienok materskej školy a z jej dlhodobej pedagogickej koncepcie a premieta sa najmä do učebných osnov (kapitola 5).

Vedúcim princípom Montessori prístupu je „Pomôž mi, aby som to urobil sám.“ Dieťa sprevádzame tak, aby dokázalo konať čo najsamostatnejšie; upriamujeme pozornosť na energiu a silu, s ktorou sa dieťa vyvíja k samostatnosti a nezávislosti.

Výchovno-vzdelávacia činnosť sa realizuje na princípoch pedagogiky Márie Montessori. Napĺňa výkonové štandardy Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016, konsolidované znenie), pričom spôsob ich dosahovania vychádza z pripraveného Montessori prostredia a z Montessori didaktického radu.

Pripravené prostredie

Pripravené prostredie je usporiadané, estetické a dieťaťu prístupné. Materiál má svoje stále miesto, je zoradený od jednoduchého k zložitejšiemu a od konkrétneho k abstraktnému. Dieťa si prácu vyberá slobodne, pracuje vlastným tempom a opakovane, čím si buduje sústredenie, poriadok a vnútornú disciplínu.

Senzitívne obdobia

Rešpektujeme senzitívne obdobia dieťaťa – obdobia zvýšenej vnímavosti pre pohyb, jazyk, poriadok, zmyslové vnímanie, matematiku a sociálne vzťahy. Ponuku činností prispôbujeme aktuálnej vývinovej úrovni a záujmu dieťaťa.

Orientačný prehľad senzitívnych období podľa pedagogiky Márie Montessori:

Senzitívne obdobie	Vek
Reč	0 – 6 rokov
Pohyb	0 – 6 rokov
Poriadok	1 – 3 roky
Záujem o malé veci	1 – 2 roky
Rozvoj sociálnych vzťahov	2 – 6 rokov
Zjemňovanie zmyslov	0 – 6 rokov
Prenášanie ťažkých predmetov	okolo 2 rokov
Matematické koncepty a práca s množstvom a symbolmi	4 – 6 rokov
Jazyk a rozširovanie slovnej zásoby	4 – 6 rokov

Päť oblastí Montessori materiálu

Montessori materiál a činnosti sa členia do piatich oblastí, ktoré sa prelínajú počas celého dňa vo všetkých obsahových celkoch:

- praktický život – starostlivosť o seba, o prostredie, zdvorilostné lekcie, samostatnosť a jemná motorika;
- zmyslová (senzomotorická) výchova – zjemňovanie zmyslov, triedenie, porovnávanie, geometrické tvary a telesá;
- jazyk – rozvoj slovnej zásoby, príprava na písanie a čítanie, práca s knihou;
- matematika – konkrétny materiál pre čísla, množstvá, početové operácie a geometriu;
- kultúra (kozmicá výchova) – geografia, botanika, zoológia, veda, história, hudba a výtvarné umenie.

Osobnosť učiteľky

Osobnosť učiteľky je založená na rešpekte, pozorovaní a sprevádzaní. Učiteľka pripravuje prostredie, predstavuje dieťaťu prácu, pozoruje jeho pokrok a ustupuje do úadia, aby dieťa mohlo pracovať samostatne. Je vzorom pokojného, láskavého a pravdivého správania.

Rozvoj charakteru dieťaťa (nosná časť programu)

Rozvoj charakteru dieťaťa chápeme ako prirodzenú súčasť Montessori pedagogiky a zároveň ako jednu z nosných línií vlastného zamerania školy. Montessori prostredie vytvára každodenné príležitosti na rozvoj vôle, sebaovládania, zodpovednosti, ohľaduplnosti a schopnosti žiť a pracovať v spoločenstve. Zameriavame sa najmä na rozvíjanie schopnosti dieťaťa konať dobro – vo vzťahu k sebe i k okoliu – prostredníctvom budovania cností. Cnosti nechápeme ako poučky, ale ako niečo, čo dieťa zažíva v konkrétnych situáciách – pri pomoci, delení sa, čakaní, náprave chyby, riešení nedorozumenia či starostlivosti o druhého. Jednotlivé cnosti sa prelínajú celým školským rokom a v každom obsahovom celku má jedna z nich ťažisko (pozri kapitolu 5).

Cnosti a ich miesto v ŠVP (prosociálna výchova)

Cnosti netvoria samostatnú vzdelávaciu oblasť ani izolovanú súčasť nášho školského vzdelávacieho programu; tvoria sociálno-emocionálnu os celého roka a majú svoje miesto vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, v časti prosociálna výchova, ktorá zahŕňa podoblasti Ľudia v blízkom a širšom okolí, Základy etikety, Ľudské vlastnosti a emócie a Prosociálne správanie. Jednotlivým cnostiam zodpovedajú konkrétne výkonové štandardy tejto oblasti: štedrosť sa naplňa napríklad cez „obdarí druhých“ a „podelí sa o veci“; spravodlivosť cez „rozlišuje vhodné a nevhodné správanie“ a „nenásilne rieši konflikt“; trpezlivosť cez „sústredí sa na činnosť“ a „dokončuje začatú činnosť“; spolupráca cez „spolupracuje v skupinovej činnosti“. Keďže prosociálne výkonové štandardy sa podľa ŠVP naplňujú priebežne počas dňa, cnosť daného obdobia funguje ako prierezová téma počas celého roka a zároveň aj ako ťažisko konkrétneho obsahového celku. Program „Dobro v srdci“ a zdvorilostné lekcie (grace & courtesy) sú legitímnou rozširujúcou ponukou školy nad rámec štátneho minima.

Podmienky a prostredie školy

Súkromná materská škola Montessori je zariadenie s právnou subjektivitou, pod ktoré spadajú dve pracoviská. Kmeňovou školou je materská škola vo Zvolene na Prachatickej ulici, ktorá pôsobí od septembra 2012; elokované pracovisko na Triede SNP v Banskej Bystrici funguje od septembra 2013. Tento školský vzdelávací program je spoločný pre obe pracoviská. Škola poskytuje celodennú aj poldennú výchovu a vzdelávanie deťom predškolského veku vrátane detí pokračujúcich v plnení povinného predprimárneho vzdelávania.

Kmeňová škola – Zvolen (Prachatická ulica)

Kmeňová škola sídli v zrekonštruovaných priestoroch na Prachatickej ulici na sídlisku Zlatý Potok. Má k dispozícii prízemie s veľkou presklenou herňou vybavenou Montessori didaktickým materiálom, spálňu, detskú kúpeľňu s WC, WC pre dospelých, šatňu pre deti, kanceláriu, kuchyňu so skladom potravín a sklad. Na pobyt vonku slúžia dve ihriská, z ktorých jedno sa využíva priamo počas výchovno-vzdelávacej činnosti.

Elokované pracovisko – Banská Bystrica (Trieda SNP)

Elokované pracovisko sídli v prenajatých, zrekonštruovaných priestoroch so samostatným vstupom na Triede SNP č. 82 v Banskej Bystrici. Priestor tvorí priestranná herňa, kuchyňa, chodba, WC pre deti, WC pre personál, sklad, miesto na výdaj stravy a kancelária pre učiteľky. Pobyt vonku sa realizuje na blízkom ohradenom ihrisku v starostlivosti mesta Banská Bystrica.

Obe pracoviská spĺňajú náležitosti a podmienky na prevádzku materskej školy a prešli schválením regionálneho úradu verejného zdravotníctva (RÚVZ). V okolí oboch pracovísk je dostupná občianska vybavenosť aj prírodné prostredie, ktoré škola využíva na výchovno-vzdelávaciu a mimoškolskú činnosť.

Spolupráca s rodičmi a partnermi

Rodina je pre dieťa v predškolskom veku najsilnejším prostredím, preto je úzka spolupráca s rodičmi jednou z priorít školy. Škola sa o ňu usiluje najmä prostredníctvom:

- pravidelných konzultácií o napredovaní dieťaťa;
- spoločných akcií a slávností – oslavy, besiedky, opekačky, dobrovoľnícke aktivity a brigády rodičov;
- skupinových workshopov pre rodičov venovaných vybraným témam a rodičovských stretnutí;
- priebežného informovania rodičov o dianí v triede a o pokrokoch dieťaťa.

Škola dlhodobo spolupracuje s CVČ a SZUŠ Quo Vadis (záujmová a krúžková činnosť), s mestskou knižnicou v oboch mestách, s Podpolianskym osvetovým strediskom a s ďalšími subjektmi zabezpečujúcimi záujmovú a mimoškolskú činnosť. Zapája sa do dobrovoľníckych aktivít a do programov zameraných na rozvojové a ekologické činnosti. Funkčná je aj spolupráca s radou školy.

Elektronická komunikácia so zákonnými zástupcami a zdieľanie pokrokov detí sú súčasťou stratégie digitálnej transformácie (kapitola 9).

3 Stupeň vzdelania

Stupeň vzdelania, ktorý naša materská škola poskytuje, je predprimárne vzdelanie (§ 16 ods. 2 školského zákona). Dieťa ho získa absolvovaním posledného roka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v materskej škole; dokladom je osvedčenie o získaní predprimárneho vzdelania. Predprimárnemu vzdelaniu sa úroveň Slovenského (SKKR) ani Európskeho kvalifikačného rámca (EKR) nepriraduje.

4 Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania

Dochádzka detí do materskej školy je spravidla niekoľkoročná – väčšina detí navštevuje materskú školu niekoľko rokov pred začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky. Posledný rok pred plnením povinnej školskej dochádzky je predprimárne vzdelávanie pre dieťa povinné.

Výchova a vzdelávanie sa uskutočňuje celodennou formou (§ 28 ods. 2 školského zákona). Na základe žiadosti zákonného zástupcu poskytuje škola aj poldennú formu výchovy a vzdelávania. Prevádzka materskej školy je celoročná; v období od polovice júla do polovice augusta je materská škola zatvorená.

5 Učebné osnovy

Učebnými osnovami školského vzdelávacieho programu sú vlastné obsahové celky vypracované v rozsahu vzdelávacích štandardov Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách, doplnené o priebežne plnené výkonové štandardy. Prierezovo sa v nich uplatňujú princípy inkluzívneho vzdelávania a stratégie digitálnej transformácie.

Materská škola je v prevádzke celoročne. Učebné osnovy tvorí sedem obsahových celkov: šesť sa realizuje v období školského vyučovania (september – jún) a siedmy počas letnej prevádzky (júl – august), pričom prevádzka je prerušená len počas letného zatvorenia od polovice júla do polovice augusta. V letnom období má program prirodzene voľnejší charakter a je viac orientovaný na vonkajšie činnosti, býva obvyklý aj nižší počet detí; pokračuje však ako plnohodnotná výchovno-vzdelávacia činnosť a naďalej naplňuje výkonové štandardy – nejde o obdobie voľných hier bez vzdelávacieho obsahu. Všetkých sedem obsahových celkov na seba plynulo nadväzuje a má rovnaké postavenie. Výkonové štandardy sa viažu na obsahový celok ako celok, nie na jednotlivé témy; učiteľka pri plánovaní vyberá, ktoré štandardy ktorou témou naplní, pričom niektoré štandardy sa prirodzene opakovane upevňujú vo viacerých celkoch. Poradie a hĺbka tém sa v

triedach môžu líšiť podľa aktuálnych potrieb a záujmu detí. Montessori materiál jednotlivých oblastí (najmä matematika, jazyk a zmyslová výchova) je deťom k dispozícii priebežne počas celého roka.

Spoločné pedagogické stratégie (repertoár pre celú školu)

Spoločný repertoár pedagogických stratégií (pri jednotlivých celkoch sa z neho vyberá): práca s Montessori materiálom s možnosťou autokorekcie (individuálna a v malých skupinách), predstavenie práce (prezentácia), práca s chybou a opakovanie činnosti, zdvorilostné lekcie (grace & courtesy), hra a hrové činnosti, riadený rozhovor a komunitný kruh, zážitkové učenie a modelovanie správania učiteľkou, práca s trojzložkovými kartami, bádateľsky orientované činnosti (pozorovanie, predpoklad, pokus a omyl, kategorizovanie), experimentovanie a manipulácia, práca s knihou a textom, dramatizácia a rolové hry, hudobné a hudobno-pohybové činnosti, výtvarné, pracovné a konštrukčné činnosti, pohybové hry a zdravotné cvičenia, nedigitálne (unplugged) činnosti rozvíjajúce informatické a algoritmické myslenie, vychádzky a exkurzie, spolupráca s rodinami.

Spoločné učebné zdroje (repertoár pre celú školu)

Spoločný repertoár učebných zdrojov: Montessori didaktický materiál (praktický život, zmyslová výchova, jazyk, matematika, kultúra), detská umelecká aj náučná literatúra a encyklopédie, glóbus, mapy a nomenklatúrny materiál, prírodniny, výtvarný a pracovný materiál, Orffov inštrumentár, telovýchovné náčinie, interiér a exteriér materskej školy, ľudské zdroje (pedagogickí a odborní zamestnanci, rodičia, prizvaní odborníci).

Priebežne plnené výkonové štandardy

Nasledujúce štandardy sa nezaraďujú do konkrétneho celku. Dosahujú sa priebežne, ich napĺňanie sa v Montessori prostredí a v programe Dobro v srdci prelína celým dňom i celým rokom:

- **Jazyk a komunikácia:** Aktívne a spontánne nadväzuje rečový kontakt s inými osobami – deťmi i dospelými. Reaguje na neverbálne signály (gestá, mimiku), udržuje očný kontakt, hlasnosť prejavu prispôsobuje situácii. Používanie jazyka prispôsobuje sociálnym situáciám a vzťahom. Pozná a dodržiava základné pravidlá vedenia dialógu. Vyslovuje správne, zreteľne a plynule všetky hlásky a hláskové skupiny. Formuluje gramaticky správne jednoduché rozvité vety a súvetia. Rozumie spisovnej podobe jazyka. Sprevádza spievanie piesne alebo recitáciu krátkeho literárneho útvaru rytmickým sprievodom. Rozhodne, či sa dve slová rýmujú. Rozčlení zvolené slová na slabiky. Vyčlení začiatočnú hlásku slova. Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyby dlane a prstov. Kreslí grafomotorické prvky vyžadujúce pohyb zápästia. Pri kreslení a grafomotorických činnostiach sedí vzpriamene, vzdialenosť očí od podložky je primeraná. Pri kreslení a grafomotorických činnostiach drží ceruzku správnym spôsobom a vyvíja primeranú intenzitu tlaku na podložku.
- **Človek a spoločnosť:** Volí vhodný pozdrav vzhľadom na aktuálnu situáciu a odzdraví primerane situácii. Používa prosbu, poďakovanie, ospravedlnenie vzhľadom na aktuálnu situáciu. Rešpektuje dohodnuté pravidlá spoločensky prijateľného správania. Správa sa ohľaduplne k deťom i dospelým. V dialógu vie vypočuť iných (deti i dospelých). Rozlišuje vhodné a nevhodné správanie. Požiada o pomoc, keď si to situácia vyžaduje a poďakuje za pomoc od druhých. Poskytne iným pomoc. Obdarí druhých. Podelí sa o veci. Ocení dobré skutky. Presadzuje sa v hre alebo v činnosti spoločensky prijateľným spôsobom. Nenásilne rieši konflikt. Odmieťa nevhodné správanie. Odmieťa kontakt s neznámymi osobami. Uvedomuje si na elementárnej úrovni dôsledky svojho správania. Pozná na elementárnej úrovni svoje práva a splniteľné povinnosti.
- **Zdravie a pohyb:** Má osvojené základné hygienické návyky (použitie toalety a toaletného papiera, umývanie rúk po použití toalety, umývanie rúk pred jedlom a po zašpinení sa atď.). Ovláda základné

sebaobslužné činnosti. Aktívne sa zúčastňuje na príprave stolovania (desiata, obed, olovrant), používa príbor a dodržiava čistotu pri stolovaní. Udržiava poriadok vo svojom okolí.

- **Zdravie a pohyb (pohyb a telesná zdatnosť):** Vykoná základné polohy a postoje (stoj, drep, kľak, sed, ľah) a ovláda správnu techniku chôdze a behu. Ovláda skok znožmo a skok cez prekážku, techniky lezenia, plazenia a preliezania; manipuluje s náčiním (hádzanie, chytanie, podávanie, odrážanie); zvládne jednoduché akrobatické zručnosti a dodržiava pravidlá v pohybových hrách. Rytmicky správne využíva základné lokomočné pohyby a tanečné kroky na hudobný sprievod a zvládne turistickú prechádzku.
- **Človek a spoločnosť (dopravná výchova a orientácia):** Opisuje známe trasy na základe orientačných bodov. Pozná nebezpečenstvá súvisiace s cestnou premávkou a pozná a dodržiava základné pravidlá správania chodcov, cyklistov, kolobežkárov a korčuliarov, cestujúceho v hromadnej doprave a spolujazdca. Pozná rôzne druhy dopravných prostriedkov a význam vybraných dopravných značiek.

Celok 1 · KTO SOM, KDE ŽIJEM, AKO ŽIJEM

Obdobie: september – polovica októbra (približne 6 týždňov)

Ťažisková cnosť: láska a láskavosť

Charakteristika

V tomto úvodnom celku dieťa nachádza svoje bezpečné miesto v spoločenstve materskej školy. Spoznáva seba, svoje meno a emócie, svoju rodinu a domov a postupne si odpovedá na otázku „kde je moje miesto vo svete?“ – od planéty Zem cez kontinenty, Európu a Slovensko po vlastné mesto a adresu. Na geografické poznávanie nadväzuje prvým systematickým objavovaním živého sveta (cicavce, domáce zvieratá, les, stromy, huby a lesné živočíchy) a učí sa rozlišovať živú a neživú prírodu. Celok nesie cnosť lásky a láskavosti, ktorú dieťa zažíva v každodenných situáciách adaptácie, pomoci a starostlivosti. Poznáva a pracuje v pripravenom Montessori prostredí – s glóbusom, mapami a nomenklatúrnym materiálom, prostredníctvom činností praktického života a zdvorilostných lekcií.

Témy: Kto som? Ja ako súčasť triedy · Ja a moje emócie · Kde žijem? Moja rodina a domov · Kde žijem? Naše miesto na Zemi · Domáce zvieratá a cicavce · Les, strom a lesné zvieratá

Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)

- **Matematika a práca s informáciami:** Určí (označí) objekt na základe popisu polohy pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...). Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) opíše polohu objektu, umiestni predmet podľa pokynov, dá pokyn na umiestnenie predmetu na určené miesto. Pomocou slov a slovných spojení hore, dole, vpredu, vzadu, nad, pod, pred, za, medzi, na (čom, kom), v (čom, kom), vpravo, vľavo, v rohu, v strede (miestnosti, obrázka ...) dokreslí obrázok podľa pokynov, dá pokyn na dokreslenie obrázka na určené miesto. Určí (aj len hmatom), pomenuje a vymodeluje guľu, kocku, valec. V skupine útvarov identifikuje (aj hmatom) kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. Približne nakreslí kruh, štvorec, obdĺžnik, trojuholník. Zo skupiny objektov vyberie všetky objekty s danou vlastnosťou (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.).
- **Človek a príroda:** Rozpráva o prírodných reáliách známeho okolia. Triedi prírodné reálie podľa rôznych identifikovaných znakov. Odlišuje živé od neživých súčastí prírody. Identifikuje rôznorodosť rastlinnej ríše. Uvedie potravinový a technický úžitok niektorých úžitkových rastlín a húb. Identifikuje rôznorodosť živočíšnej ríše. Vie, že rôzne druhy živočíchov vyžadujú pre svoj život rôzne druhy

potravy. Rozpoznáva mláďatá vybraných živočíšnych druhov a pomenúva ich. Opíše spôsoby starostlivosti o niektoré živočíchy.

- **Človek a spoločnosť:** Opisuje interiér a exteriér materskej školy alebo inej známej budovy. Uvedie adresu svojho bydliska. Pozná verejné inštitúcie a služby vo svojom okolí a účel, na ktorý slúžia (napr. obchod, polícia, pošta, lekárska ambulancia a iné podľa lokálnych podmienok). Pri opise krajiny používa pojmy ako vrch, les, pole, lúka, potok, rieka, jazero, rybník. Pozná najznámejšie prírodné krásy regiónu, napr. rieku, ktorá preteká cez daný región, pohorie či vodnú plochu. Pozná najznámejšie prírodné krásy našej vlasti, napr. Vysoké Tatry alebo Dunaj. Vymenuje niektoré historicky významné lokálne objekty, napr. hrad, zámok. Rozpozná štátne symboly Slovenskej republiky – zástava, hymna. Pozná významné dominanty hlavného mesta Bratislavy, napr. Bratislavský hrad, rieku Dunaj. Vymenuje členov blízkej rodiny, identifikuje príbuzenské vzťahy v blízkej rodine. Predstaví sa deťom i dospelým, oslovuje menom rovesníkov v triede, pozná mená učiteliek v triede. Nadväzuje adekvátny sociálny kontakt (verbálny i neverbálny) s inými osobami – deťmi i dospelými. Identifikuje pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti. Vyjadruje pocity zo zážitku, vypočutej rozprávky alebo príbehu – pozitívne i negatívne. Reaguje spoločensky prijateľným spôsobom na aktuálne prejavy emócií – pozitívne i negatívne. Opíše aktuálne emócie.
- **Umenie a kultúra:** Spieva piesne a riekanky. Kreslí postavu.

Učebné zdroje (výber pre celok)

Praktický život a zdvorilostné pomôcky (adaptácia, sebaobsluha); glóbus, mapy a nomenklatúrny materiál (Zem, kontinenty, Slovensko); zoologický nomenklatúrny materiál (cicavce, domáce a lesné zvieratá); prírodniny z jesenného lesa; rodinné fotografie a detská literatúra; výtvarný materiál (kresba rodiny a postavy).

Metódy a prostriedky hodnotenia

Pedagogické pozorovanie počas adaptácie, hry a pohybových činností; rozhovor s dieťaťom; analýza detských kresieb (rodina, ľudská postava); portfólio dieťaťa.

Celok 2 · JESEŇ PANI BOHATÁ

Obdobie: polovica októbra – november (približne 6 týždňov)

Ťažisková cnosť: láskavosť, spravodlivosť, vďačnosť a úcta k starším

Charakteristika

V tomto celku dieťa pozornejšie skúma svet okolo seba. Priamym pozorovaním jesenných premien, počasia, plodov, ovocia a zeleniny zmyslovo skúma, porovnáva, triedi a počíta – to je ťažisko matematických činností roka. Od prírody obracia pozornosť k vlastnému telu: spoznáva jeho časti, zmysly, potreby a starostlivosť oň a upevňuje si zdravý životný štýl. Geografické poznávanie rozširuje k Severnej a Južnej Amerike (rozširujúca ponuka nad rámec štátneho minima). Celým celkom sa prelína láskavosť, spravodlivosť, vďačnosť a úcta k starším – v konkrétnych situáciách pomoci, delenia sa a nápravy chyby.

Témy: Premeny prírody · Jesenné poklady zo sadu, záhrady a lesa · Moje telo – môj vzácny domov · Za oceánom: farebný svet Ameriky · Divokí obyvatelia pralesov, prerií a hôr · Láskavosť, spravodlivosť a úcta k starším

Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)

- **Matematika a práca s informáciami:** Vymenuje čísla od 1 do 10 tak, ako idú za sebou. V obore od 1 do 10 pokračuje od náhodného čísla v numerickej postupnosti po číslo 10. V obore do 10 určí počítaním po jednej počet predmetov v skupine. V obore do 10 vytvorí skupinu predpísaných predmetov s určeným počtom a zo skupiny predmetov oddelí skupinu s určeným počtom. V obore do 6 pomocou hmatu alebo sluchu určí počet predmetov v skupine a vytvorí skupinu predmetov s určeným počtom.

Pridá ku skupine a odoberie zo skupiny skupinu s daným počtom. Pomocou určovania počtu rieši kontextové úlohy s jednou operáciou, kde sa pridáva, odoberá, dáva spolu a rozdeľuje. Pre dve skupiny určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov podľa zisteného počtu v skupinách (do 10 prvkov v skupine). Pre dve skupiny určí, kde je viac, kde je menej alebo rovnako veľa predmetov bez určovania ich počtu. Bez zisťovania počtu predmetov manipuláciou rozdelí skupinku na 2 alebo 3 skupinky s rovnakým počtom. Bez zisťovania počtu rozdelí (ak to ide) skupinku obrázkov na 2 skupinky s rovnakým počtom. Odhadom aj meraním porovná dva predmety podľa veľkosti určeného rozmeru (dĺžka, výška, šírka, hrúbka). Výsledok porovnania vysloví pomocou stupňovania prídavných mien (dlhší, kratší, širší, nižší, užší...). Pri usporiadaní 3 predmetov určí predmet s najväčším zvoleným rozmerom. Túto skutočnosť vysloví pomocou slov s predponou naj (najdlhší, najkratší, najužší, najtenší ...). Usporiada podľa veľkosti určeného rozmeru 3 až 4 predmety. Odmeria vzdialenosť a určený rozmer predmetu (v skutočnosti, aj na obrázku) odhadom a pomocou určenej aj zvolenej neštandardnej jednotky (krok, dlaň, pomocný predmet). Výsledok merania vysloví počtom použitých jednotiek merania (v obore do 10).

- **Človek a príroda:** Vymenuje ročné obdobia. Uvedomuje si zmeny v prírode počas roka. Identifikuje prvky počasia a realizuje krátkodobé pozorovania zmien v počasí. Rozpozná vybrané poľnohospodárske rastliny. Rozpozná rôzne druhy ovocia a zeleniny a uvedomí si význam ich konzumácie pre správnu životosprávu. Uvedie niektoré životné prejavy rastlín. Opíše ľudské telo v základných anatomických kategóriách. Opíše základné fyziologické funkcie ľudského tela – dýchanie, trávenie, pohyb, krvný obeh, zmyslové vnímanie.
- **Človek a svet práce:** Vymenúva rôzne prírodné materiály (napr. kameň, drevo, uhlie, slama, šúpolie, perie, vlna a pod.). Vhodne využíva či spracúva materiály pri modelovaní objektov alebo výrobe jednoduchých nástrojov. Opisuje predmety a ich rôzne vlastnosti.
- **Umenie a kultúra:** Vokálne rytmizuje riekanky rôzneho druhu v 2/4 aj v 3/4 takte. Pomenuje základné a zmiešané farby. Ovláda základy miešania farieb. Ovláda niekoľko techník maľovania. Farbami vyjadruje pocity. Hravo experimentuje s farbami.
- **Zdravie a pohyb:** Uvádza, prečo je pohyb dôležitý pre zdravie človeka. Má správne držanie tela v stojí a v sede. Identifikuje typické znaky ochorenia a zdravia. Uvádza príklady zdravej a nezdravej výživy. Identifikuje zdravie ohrozujúce situácie. Opíše jednoduchú prevenciu prenesenia infekčného ochorenia (napr. nekýcham na druhého) a vzniku zubného kazu (čistím si zuby).

Učebné zdroje (výber pre celok)

Prírodniny (plody, ovocie, zelenina, listy) ako materiál na počítanie, triedenie a porovnávanie; nomenklatúrny materiál (ľudské telo, kontinenty Ameriky, živočíchy); zmyslový Montessori materiál; výtvarný materiál (miešanie farieb); detská náučná literatúra a encyklopédie.

Metódy a prostriedky hodnotenia

Pedagogické pozorovanie pri manipulatívnych, početných a výtvarných činnostiach; rozhovor s dieťaťom; jednoduché diagnostické úlohy (triedenie, určovanie počtu, porovnávanie); analýza produktov činnosti; portfólio dieťaťa.

Celok 3 · KEĎ VODA PRINÁŠA ŽIVOT A ŠTEDROŠŤ NÁS ZOHRIEVA / NOVÉ PRAVDIVÉ ZAČIATKY

Obdobie: december – január (približne 6 – 8 týždňov, s decembrovou a januárovou časťou)

Ťažisková cnosť: štedrosť a pravdivosť

Charakteristika

V tomto celku dieťa prechádza dvoma nadväzujúcimi obdobiami. Najprv priamym skúmaním objavuje vodu ako podmienku života – jej vlastnosti, skupenstvá, plávanie a potápanie, rozdiel sladkej a slanej vody a kolobeh vody; nadväzuje život vo vode a koreň ako skrytá časť rastliny. Advent a Vianoce prežíva ako čas stíšenia, vďačnosti a štedrosti voči druhým. V januári obracia pozornosť k novému začiatku, času a pravdivosti: orientuje sa v postupnosti dní, mesiacov a častí dňa, pracuje s pojmi včera – dnes – zajtra a spoznáva hodiny. Poznávanie zimy rozširuje k polárnym oblastiam, životu zvierat v zime a zimným športom spojeným s čestnou hrou. Cnosť pravdivosti rozvíja ako schopnosť rozlíšiť videné od domnienky, priznať chybu a hľadať nápravu.

Témy: Voda okolo nás · Život vo vode · Koreň, strom a skrytý život pod zemou · Advent a Vianoce: štedrosť a dobré skutky · Nové pravdivé začiatky (čas, kalendár, hodiny, pravdivosť) · Antarktída, Arktída a polárne krajiny · Zvieratá v zime · Zima, zimné športy a fair play

Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)

- **Matematika a práca s informáciami:** V usporiadanom rade určí objekt na základe slov prvý, druhý, tretí, štvrtý, posledný, predposledný, pred, za, hneď pred a hneď za. Opíše polohu predmetov v usporiadanom rade a umiestni v ňom predmet podľa týchto pokynov. Vytvorí (nakreslí) podľa daného vzoru (do 6 objektov) alebo pravidiel jednoduchú postupnosť objektov. Pokračuje vo vytvorenej postupnosti predmetov alebo nakreslenej postupnosti obrázkov. Predmety môžu byť celkom odlišné, alebo sa líšia iba farbou či veľkosťou. Objaví a jednoducho opíše pravidlo postupnosti. Rozhodne o pravdivosti (áno/nie, platí/neplatí) jednoduchých tvrdení. Rozhodne, či daný objekt má/nemá danú vlastnosť.
- **Človek a príroda:** Uvedie príklady, kde sa v prírode nachádza voda. Pozná význam vody pre rastliny, živočíchy a človeka. Opíše vybrané prírodné javy a podmienky zmeny ich fungovania na základe vlastného pozorovania a skúmania (svetlo a tieň, teplo a horenie, topenie a tuhnutie, vyparovanie, rozpúšťanie, zvuk, sila a pohyb).
- **Človek a spoločnosť:** Opíše režim dňa. Plynule rozpráva o svojich záľubách aj povinnostiach. Správne používa pojmy včera, dnes a zajtra. Vie, koľko má rokov, pozná ročné obdobie, príp. aj mesiac svojho narodenia. Orientuje sa na elementárnej úrovni v časových vzťahoch dňa, týždňa, mesiaca a roka.
- **Umenie a kultúra:** Aktívne počúva hudobné skladby pre deti, piesne a spev učiteľky. Vyjadruje zážitky z počúvanej hudby verbálne, pohybom alebo inými umeleckými výrazovými prostriedkami. Vyjadruje piesne, riekanky a hudobné skladby prostriedkami hudobnej dramatiky.

Učebné zdroje (výber pre celok)

Pomôcky na skúmanie vody (nádoby, predmety na plávanie a potápanie); Montessori materiál na orientáciu v čase (kalendár, hodiny, časti dňa); nomenklatúrny materiál (voda, polárne oblasti a zvieratá); Orffov inštrumentár (adventné a vianočné piesne); telovýchovné náčinie (zimné pohybové hry); detská literatúra.

Metódy a prostriedky hodnotenia

Pedagogické pozorovanie pri experimentoch s vodou a pri pohybových hrách; rozhovor s dieťaťom; záznam riešenia úloh (postupnosti, pravdivosť tvrdení, orientácia v čase); portfólio dieťaťa.

Celok 4 · TRPEZLIVÉ ČAKANIE NA ZOBÚDZANIE PRÍRODY

Obdobie: február – marec (približne 6 týždňov)

Ťažisková cnosť: čestnosť a trpezlivosť

Charakteristika

V tomto celku dieťa zažíva prechod medzi zimou a jarou. Motív čakania, postupnej zmeny a rastu prepája prírodovedné poznávanie s rozvojom charakteru: dieťa skúma semeno, klíčenie a rast rastliny a pravidelnou starostlivosťou zažíva, že živé procesy potrebujú čas – a prirodzene tak zažíva význam trpezlivosti. Čestnosť prejavuje v dodržiavaní dohôd, priznaní chyby a zodpovednosti. Geografické poznávanie vedie do Austrálie a Oceánie (rozširujúca ponuka). S prichádzajúcou jarou pozoruje prvé kvety, časti rastliny a vývin od vajíčka ku kuriatku a spoznáva veľkonočné tradície. Marcová téma knihy dopĺňa celok o kultúrny rozmer a je ťažiskom rozvoja písanej reči a vzťahu k čítaniu kníh.

Témy: Austrália a Oceánia · Život v Austrálii: zvieratá, púšť a oceán · Čestné a trpezlivé srdce: semienko čaká na jar · Prvé jarné kvety · Veľká noc, zvyky a tradície · Od vajíčka ku kuriatku · Kniha otvára svet

Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)

- **Jazyk a komunikácia:** Dokáže jednoducho vysvetliť, prečo je písaná reč dôležitá a uvedie jednoduché príklady. Vlastnými slovami vysvetlí význam slov, ktoré pozná (napr. opisom, použitím synonymických výrazov, aj negatívnym vymedzením, teda použitím antonym a i.). Odpovedá na otázky vyplývajúce z textu (napr. udalostí, deja, faktov, informácií a i.). Reprodukujú stručne obsah prečítaného textu. Odpovedá na otázky nad rámec doslovného významu textu a dokáže predvídať dej, domýšľať (dedukovať) obsah, aplikovať informácie z textu v prenesených situáciách a pod. Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje vo výtvarných činnostiach. Obsahy a zážitky z čítania vyjadruje v dramatických a hudobno-pohybových činnostiach. Vníma a vie primerane vysvetliť rozdiel medzi poéziou (básničkou) a prozaickými žánrami. Vie primerane vysvetliť rozdiel medzi fiktívnymi a skutočnými príbehmi zo života. Predvída udalosti deja, zápletku, záver príbehu a opiera sa pri tom o poznanie štruktúry rozprávok, príbehov pre deti a bábok. Dokáže vysvetliť prenesený (symbolický) význam jednoduchých slovných spojení. Na základe ilustrácie rozpráva vlastný jednoduchý príbeh. Pri činnostiach s knihou rozumie a aktívne (v primeraných ekvivalentoch) používa výrazy ako autor, kniha, strana, spisovateľ. Používa knihu správnym spôsobom. Identifikuje niektoré písmená abecedy.
- **Matematika a práca s informáciami:** Nakreslí, rozlíši, vymodeluje a pomenuje rovnú a krivú čiaru. Využíva čiarový pohyb na spájanie bodov do obrazcov, kreslenie obrysov či identifikáciu cesty v obraze (v bludisku, na jednoduchej mape). Vytvorí dvojicu objektov na základe danej logickej súvislosti.
- **Človek a príroda:** Opíše podmienky zabezpečujúce klíčenie a rast rastliny.
- **Človek a spoločnosť:** Uvedie príklad tradičnej regionálnej kultúry podľa miestnych podmienok. Spolupracuje v skupinovej činnosti na základe osobnostných predpokladov. Sústreď sa na činnosť na základe zapojenia vôľových vlastností. Dokončuje individuálnu alebo skupinovú činnosť.
- **Človek a svet práce:** Chápe technický náčrt ako návod pre vytvorenie predmetu. Podľa návrhu (schémy, náčrtu, predlohy) zhotoví daný predmet. Pracuje podľa jednoduchého kresleného postupu. Vytvorí jednoduchý výrobok a pomenuje jeho účel. Jednoducho opíše postup zhotovenia vybraných výrobkov. Identifikuje suroviny potrebné na prípravu niektorých vybraných bežne používaných výrobkov. Pozná niektoré tradičné remeslá.
- **Umenie a kultúra:** Vyjadří charakter piesní a hudby prirodzeným kultivovaným pohybom. Využíva tanečné prvky v jednoduchých choreografiách. Imituje pohyb v hudobno-pohybových hrách. Skladá tvary a skladaním vytvorí novotvar (nové zobrazenie) a pomenuje ho. Vystrihuje časti obrázkov. Spája časti obrázkov lepením. Dotvára tvary kresbou (maľbou) a pomenuje výsledok. Dopĺňa (spresňuje) neurčitý tvar. Modeluje tvary z mäkkej modelovacej hmoty. Skladá, spája z rôznych materiálov priestorovú zostavu, pomenuje ju.

Učebné zdroje (výber pre celok)

Pomôcky na pestovanie (semená, kvetináče, záhradné náčinie); botanický nomenklatúrny materiál (rastlina, kvet a ich časti); jazykový Montessori materiál (príprava na písanie a čítanie) a detské knihy (téma kniha); glóbus a mapa (Austrália a Oceánia); výtvarný a pracovný materiál (veľkonočné zvyky a tradičné remeslá).

Metódy a prostriedky hodnotenia

Pedagogické pozorovanie práce s knihou a miery sústredenia a vytrvalosti; rozhovor a prerozprávanie prečítaného príbehu; analýza grafomotorických a výtvarných prác; portfólio dieťaťa.

Celok 5 · AFRIKA, ZEM A ROZKVITNUTÝ SVET

Obdobie: apríl – máj (približne 6 týždňov)

Ťažisková cnosť: čistota srdca a pokora

Charakteristika

V tomto celku dieťa vníma Zem ako rozmanitý, živý a vzájomne prepojený celok. Geografické poznávanie vedie do Afriky a k jej biómom (rozširujúca ponuka), na ktoré nadväzuje poznávanie živočíchov a ich prispôsobenia prostrediu. V bezprostrednom okolí dieťa sleduje rozkvitajúci svet rastlín: spoznáva kvet a jeho časti, sadí, pestuje a stará sa o rastliny, čím rozvíja samostatnosť, vytrvalosť a sebadisciplínu. Poznávanie života pri vode pokračuje obojživelníkmi a životným cyklom žaby. Prírodovedné skúsenosti prepája s pokorou a zodpovednosťou voči Zemi (Deň Zeme, triedenie odpadu, šetrenie vody). Historicko-kultúrna línia starovekého Egypta rozširuje poznávanie o rozmer času a ľudskej tvorivosti.

Témy: Afrika – rozmanitý kontinent · Savana a zvieratá Afriky · Čisté srdce a pokorný vzťah k Zemi · Kvet a záhrada · Obojživelníky a život pri vode · Staroveký Egypt a tajomstvá Afriky

Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)

- **Matematika a práca s informáciami:** Postaví stavbu z primeraného množstva (do 10) stavebnicových dielcov podľa predlohy, podľa pokynov, na danú tému. Poskladá z primeraného množstva útvarov obrázkov podľa predlohy, pokynov a na danú tému.
- **Človek a príroda:** Identifikuje rôznorodosť spôsobu života živočíchov.
- **Človek a svet práce:** Používa náradie a nástroje pri príprave, úprave predmetu alebo materiálu. Manipuluje s drobnými predmetmi a rôznymi materiálmi. Používa predmety dennej potreby v domácnosti a aj elementárne pracovné nástroje v dielni či záhrade.
- **Umenie a kultúra:** Využíva hudobné nástroje Orffovho inštrumentára na vyjadrenie charakteru, nálady piesne či skladby. Zvláda jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam a riekankám. Slovné opíše obraz, sochu, dizajn (predmet) a architektúru. Reaguje výtvarnými prostriedkami na výtvarné dielo.

Učebné zdroje (výber pre celok)

Glóbus a mapa Afriky, zoologický nomenklatúrny materiál (savana, obojživelníky); botanický materiál a záhradné náradie (kvet, záhrada, pestovanie); kultúrny materiál (staroveký Egypt); Orffov inštrumentár; výtvarný materiál a reprodukcie umeleckých diel (vnímanie a opis diela).

Metódy a prostriedky hodnotenia

Pedagogické pozorovanie pri pestovaní, práci s náradím a materiálom; rozhovor s dieťaťom; analýza výtvarných prác a reakcií na umelecké diela; portfólio dieťaťa.

Celok 6 · KRÍDLA MOTÝĽA A SVET OKOLO NÁS

Obdobie: polovica mája – jún (približne 6 týždňov)

Ťažisková cnosť: rešpekt k odlišnosti a spolupráca

Charakteristika

V tomto celku dieťa prepája poznávanie rozmanitosti prírody a ľudského sveta s témou vzťahov a spolupatričnosti. Geografické poznávanie vedie k Ázii a jej živočíšnemu svetu (rozširujúca ponuka), s presahom k ochrane ohrozených druhov. Ústredným prírodovedným motívom je motýľ a jeho premena: pri pozorovaní vajíčka, húsenice, kukly a motýľa dieťa vníma následnosť vývinu a čas potrebný na rast a učí sa rešpektujúcemu zaobchádzaniu so živými tvormi. Poznávanie rozširuje na ďalší hmyz a jeho význam. Tak ako príroda vytvára pestré spoločenstvá, aj ľudia sú jedineční a patria k sebe: témy odlišnosti, konfliktu a

dohody dávajú dieťaťu priestor učiť sa pomenovať potrebu, vypočítať druhého, hľadať riešenie a chrániť slabšieho. Záver sa obracia k rodine, škôlke a susedstvu ako spoločenským, do ktorých dieťa patrí.

Témy: Ázia – veľký a rozmanitý kontinent · Zvieratá Ázie · Všetci sme kamaráti, aj keď sme odlišní · Motýľ – veľká premena · Hmyz v záhrade a okolo nás · Rodina, komunita a dobré susedstvo

Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)

- **Matematika a práca s informáciami:** Roztriedi objekty v skupine na základe určenej vlastnosti (napr. farba, tvar, veľkosť, materiál a pod.).
- **Človek a príroda:** Identifikuje niektoré životné prejavy živočíchov. Na základe pozorovania identifikuje rozdiely medzi živočíchmi v spôsobe ich pohybu.
- **Umenie a kultúra:** Realizuje rytmický sprievod k riekankám a piesňam. Výtvarne vyjadruje svoje predstavy o svete. Používa rôzne maliarske nástroje. Opíše obsah kresby. Reaguje výtvarnými prostriedkami na zmyslové podnety.

Učebné zdroje (výber pre celok)

Glóbus a mapa Ázie, zoologický nomenklatúrny materiál (životný cyklus motýľa, hmyz); triediaci Montessori materiál (triedenie podľa vlastností); výtvarný materiál; detská literatúra a príbehy o priateľstve, odlišnosti a spolupráci.

Metódy a prostriedky hodnotenia

Pedagogické pozorovanie pri skúmaní živočíchov a v skupinovej spolupráci; rozhovor s dieťaťom; analýza kresieb a triediacich činností; portfólio dieťaťa.

Celok 7 · PLANÉTA ZEM A LETNÉ DOBRODRUŽSTVÁ

Obdobie: júl – august (prevádzka prerušená od polovice júla do polovice augusta)

Ťažisková čnosť: zodpovednosť a samostatnosť

Charakteristika

V tomto záverečnom celku dieťa uzatvára ročnú cestu poznávania pohľadom od najširšieho celku k jednotlivostiam. Objavuje vesmír, slnečnú sústavu a Zem ako výnimočné miesto života; skúma horniny, sopku, vietor, počasie a biómy sveta (súhrn kontinentov roka) a nahliada do dávnej minulosti Zeme (dinosauory, fosílie). Pozornosť presúva k moru a oceánom a k zodpovednému vzťahu k prírode. Letné cestovanie otvára dopravnú výchovu a bezpečný pohyb. Pre deti, ktoré ukončujú predprimárne vzdelávanie, je súčasťou pokojná príprava na vstup do školy s dôrazom na samostatnosť a organizáciu vlastnej práce. V lete má prevádzka prirodzene voľnejší charakter a je viac orientovaná na vonkajšie činnosti, býva obvyklý aj nižší počet detí; celok sa však realizuje ako plnohodnotný obsahový celok, ktorý naďalej naplňuje výkonové štandardy.

Témy: Vesmír a slnečná sústava · Planéta Zem a jej sila · Dinosauory a praveký svet · More, mušle a korálové útesy · Doprava a dopravné prostriedky, dopravné značky · Teším sa do školy a na leto

Výkonové štandardy (výber zo ŠVP)

- **Matematika a práca s informáciami:** Na základe pokynov daných pomocou symbolov ↓, ←, →, ↑ (alebo pomocou iných dohodnutých symbolov pre pohyb v štvorcovej sieti) sa dokáže pohybovať v štvorcovej sieti.
- **Človek a príroda:** Uvedie príklady javov, v ktorých je možné vnímať prítomnosť vzduchu. Opíše Zem ako súčasť vesmíru.

- **Človek a svet práce:** Pozná základnú pracovnú náplň vybraných profesií (napr. lekár, šofér, učiteľ, policajt).

Učebné zdroje (výber pre celok)

Kozmický a kultúrny nomenklatúrny materiál (vesmír, slnečná sústava, Zem, biómy); prírodniny (horniny, mušle); pracovný a výtvarný materiál a modely (dopravné prostriedky a dopravné značky); telovýchovné náčinie (turistická prechádzka); jazykový a matematický Montessori materiál (príprava na vstup do školy); detská náučná literatúra.

Metódy a prostriedky hodnotenia

Pedagogické pozorovanie v dopravných, pohybových a bádateľských situáciách; rozhovor s dieťaťom; portfólio dieťaťa; u detí pred vstupom do školy aj priebežné posúdenie školskej spôsobilosti.

Kontrola pokrytia vzdelávacích štandardov ŠVP

Naprieč siedmimi obsahovými celkami a priebežne plnenými výkonovými štandardmi je pokrytý celý rozsah výkonových štandardov Štátneho vzdelávacieho programu pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016, konsolidované znenie) vo všetkých siedmich vzdelávacích oblastiach: Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami, Človek a príroda, Človek a spoločnosť, Človek a svet práce, Umenie a kultúra, Zdravie a pohyb. Výkonové štandardy sú zaradené v presnom znení podľa ŠVP, s primárnym zaradením medzi priebežne plnené štandardy alebo do niektorého obsahového celku, pričom niektoré štandardy sa zámerne opakovane upevňujú vo viacerých celkoch (špirálovité učenie). Rozširujúca Montessori ponuka (svetadiely, kultúry, kozmická výchova) presahuje rámec štátneho minima.

Súčasťou učebných osnov sú aj štyri výkonové štandardy, ktoré predpokladajú prácu dieťaťa s digitálnou pomôckou – tri v oblasti Matematika a práca s informáciami a jeden v oblasti Jazyk a komunikácia. V súlade s Montessori zameraním školy sa realizujú krátko, cielene, pod vedením dospelého a bez nahrádzania priamej skúsenosti. Štandard pohybu v štvorcovej sieti sa napĺňa predovšetkým nedigitálne, na fyzickej štvorcovej sieti (celok 7); štandard uvažovania o informáciách sprostredkovaných IKT sa napĺňa porovnávaním informácie s priamou skúsenosťou a s iným zdrojom (celok 3); štandardy základov práce s digitálnou pomôckou a kreslenia na digitálnej pomôcke sa napĺňajú krátkou účelnou ukážkou (celok 4, resp. priebežne). Naprieč celkami a priebežne plnenými štandardmi je tak pokrytý celý rozsah výkonových štandardov ŠVP.

Na základe zamerania školy, priebežného vzdelávania učiteľiek v oblasti neurovedy a inklúzie a sledovania aktuálnych výchovno-vzdelávacích trendov naša škola zámerne uprednostňuje nevyužívanie obrazkových médií u detí do 6 rokov a k tomuto prístupu povzbudzuje aj rodičov detí.

6 Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom materskej školy je štátny jazyk – slovenský jazyk (§ 12 školského zákona). Vyučovací jazyk je v zhode s rozhodnutím ministerstva školstva o zaradení školy do siete škôl a školských zariadení Slovenskej republiky a so zriaďovacou listinou.

7 Hodnotenie detí

Hodnotenie dieťaťa má v materskej škole podobu priebežnej pedagogickej diagnostiky, nie klasifikácie. Učiteľka sleduje pokrok každého dieťaťa vo vzťahu k výkonovým štandardom prostredníctvom cieleného pozorovania, rozhovoru s dieťaťom, analýzy produktov jeho činnosti a portfólia dieťaťa. Hodnotenie je individualizované, rešpektuje aktuálnu vývinovú úroveň dieťaťa a slúži na ďalšie plánovanie výchovno-

vzdelávacej činnosti a na poskytovanie primeranej podpory. Konkrétne metódy a prostriedky hodnotenia plnenia výkonových štandardov sú uvedené pri každom obsahovom celku.

Na systematické zaznamenávanie pozorovaní a vyhodnocovanie pokroku detí škola využíva dva vzájomne sa dopĺňajúce elektronické nástroje, ktoré využívajú pedagogickí zamestnanci (nie deti):

Montessori analytics je slovenský diagnostický softvér, ktorý má v sebe zabudovaný didaktický rad Montessori kurikula (podľa metodík AMI (Association Montessori Internationale)) pre oblasti praktický život, zmyslová výchova, jazyk, matematika a kultúra (kozmickej výchova). Učiteľka v ňom zaznamenáva jednotlivé lekcie a prácu dieťaťa s Montessori materiálom (ktoré lekcie boli dieťaťu predstavené, ktoré si následne precvičilo a zvládlo), sleduje priebeh pracovného cyklu a individuálne pozorovanie dieťaťa a vedie diagnostické záznamy v kognitívnej i sociálno-emocionálnej oblasti. Z týchto údajov generuje prehľad o pokroku dieťaťa, ktorý pomáha plánovať ďalšie individuálne kroky – správnu prácu pre správne dieťa v správnom čase.

EduPage slúži na systematickú evidenciu plnenia výkonových štandardov štátneho vzdelávacieho programu – vedie prehľad o tom, ktoré výkonové štandardy dieťa v rámci jednotlivých obsahových celkov dosahuje. Zároveň zabezpečuje oficiálnu pedagogickú dokumentáciu školy a umožňuje bezpečné zdieľanie pokroku detí so zákonnými zástupcami (bližšie v kapitole 9).

Oba nástroje sa dopĺňajú: Montessori analytics zachytáva kvalitatívny, metodicky špecifický obraz práce dieťaťa s Montessori materiálom, pričom jednotlivé lekcie majú priradený súlad s cieľmi ŠVP; **EduPage** tento pokrok prepája s výkonovými štandardmi ŠVP a s oficiálnou pedagogickou dokumentáciou, pričom zároveň zabezpečuje komunikáciu so zákonnými zástupcami.

8 Systém podpory detí v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Východiskový princíp

Naša materská škola vytvára podmienky na to, aby sa každé dieťa prijaté do materskej školy – nielen dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – mohlo plnohodnotne zapojiť do výchovno-vzdelávacej činnosti a učiť sa spôsobom a tempom, ktoré rešpektujú jeho individuálne osobitosti, rozvojové možnosti, zdravotný stav a rodinné zázemie. Vedúcim princípom je primerane prispôbobať podmienky výchovy a vzdelávania potrebám dieťaťa tak, aby sa mohlo plnohodnotne zapájať do života a činností materskej školy. Montessori prostredie tento princíp prirodzene podporuje – dieťa pracuje vlastným tempom, s materiálom na primeranej úrovni náročnosti a s možnosťou opakovania. Pripravené prostredie je tak samo osebe nástrojom inklúzie: umožňuje, aby sa každé dieťa učilo na svojej úrovni a vlastným tempom bez toho, aby bolo vyčlenené alebo porovnávané s ostatnými.

Pedagogická podpora v triede

Učiteľky uplatňujú diferencované činnosti (odstupňovanie náročnosti a rozsahu úloh), názorné a multisenzorické pomôcky, jasnú a predvídateľnú štruktúru dňa a pravidiel podporené piktogramami, prácu v menších skupinách, dostatok času a pozitívnu spätnú väzbu zameranú na pokrok dieťaťa. V praxi to znamená napríklad využívanie obrázkového denného režimu, individuálne vysvetlenie zadania, prácu vo dvojiciach, poskytnutie primeraného času a vytváranie príležitostí na zažívanie úspechu.

Individuálna podpora konkrétnych detí

Škola vytvára podmienky aj pre deti zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia. Podľa svojich možností im poskytuje odborné poradenstvo a pravidelné konzultácie pre rodičov, v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie.

Individuálna podpora konkrétnych detí: na základe priebežného pozorovania, pedagogickej diagnostiky a vyjadrenia zariadenia poradenstva a prevencie sa dieťaťu poskytujú primerané podporné opatrenia, prípadne sa postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu. Činnosti, pomôcky a ciele sa prispôbujú aktuálnym potrebám dieťaťa.

Individuálny vzdelávací program a deti so zdravotným znevýhodnením

Deti so zdravotným znevýhodnením sa vzdelávajú spolu s ostatnými deťmi v bežných triedach materskej školy (§ 94 zákona č. 245/2008 Z. z.). Pri ich výchove a vzdelávaní postupujeme popri tomto školskom vzdelávacom programe aj podľa Vzdelávacieho programu pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie (schválený MŠVVaŠ SR 15. 5. 2017, č. 2017-2127/20564:14-10G0, v znení dodatku č. 1 z 30. 10. 2019, č. 2019/16665:2-A1040).

Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby dieťaťa neumožňujú, aby sa vzdelávalo podľa školského vzdelávacieho programu školy, vzdeláva sa s informovaným súhlasom zákonného zástupcu podľa individuálneho vzdelávacieho programu (IVP). IVP vypracúva škola v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie, vychádza zo záverov a odporúčaní zo správy z diagnostického vyšetrenia a prihliada na aktuálne podmienky materskej školy; upravuje obsah, formy, metódy a prostredie vzdelávania i spôsob priebežného sledovania pokroku dieťaťa. Zákonný zástupca má právo oboznámiť sa s programom; jeho napĺňanie škola priebežne vyhodnocuje a podľa potrieb dieťaťa ho aktualizuje.

Podpora dieťaťu je poskytovaná prostredníctvom podporných opatrení vo výchove a vzdelávaní (§ 145a zákona č. 245/2008 Z. z.); jedným z nich je aj pôsobenie pedagogického asistenta v triede (§ 145a ods. 2 písm. m)).

Podporný tím a odborní zamestnanci

Podporu zabezpečujú pedagogickí zamestnanci školy v spolupráci so zákonnými zástupcami a najmenej jedným zariadením poradenstva a prevencie. Podľa identifikovaných potrieb dieťaťa a aktuálnych personálnych možností sa do podpory zapája pedagogický asistent, prípadne ďalší odborný zamestnanec.

Prijímajúca klíma a prevencia diskriminácie a segregácie

Škola cielene buduje rešpektujúce vzťahy a klímu prijímajúcu všetky deti – spoločné pravidlá spolužitia, aktivity podporujúce akceptáciu odlišností a vzájomnú pomoc (téma je nosnou súčasťou celku 6). Škola dôsledne predchádza akýmkoľvek formám diskriminácie a obzvlášť segregácii – deti sa neoddeľujú do osobitných skupín na základe pôvodu, zdravotného stavu, sociálneho zázemia ani iných znakov.

Vlastný systém podpory

Vlastný systém podpory je založený na štyroch pilieroch: (1) včasné rozpoznávanie individuálnych potrieb dieťaťa; (2) diferenciácia výchovno-vzdelávacích činností; (3) spolupráca s rodičmi a zariadeniami poradenstva a prevencie; (4) vytváranie bezpečného, prijímajúceho prostredia umožňujúceho plnohodnotnú účasť každého dieťaťa.

9 Stratégia digitálnej transformácie vzdelávania

Materská škola pristupuje k digitálnej transformácii vekovo primerane, bezpečne a v súlade so svojím Montessori zameraním. V ranom detstve uprednostňuje bezprostrednú skúsenosť, manipuláciu s konkrétnymi predmetmi, zmyslové poznávanie, pohyb, rozhovor, tvorbu a pobyt v reálnom prostredí; digitálna transformácia preto neznamená zvyšovanie času detí pred obrazovkou. Ťažiskom je zmysluplné a bezpečné využívanie digitálnych nástrojov dospelými – v administratíve, vo vedení pedagogickej dokumentácie, v pedagogickej diagnostike a v komunikácii so zákonnými zástupcami. Na tento účel škola

využíva najmä školský informačný systém **EduPage** (balík ASC Complete s doplnkom eGovernment) a diagnostický nástroj Montessori Analytics.

Digitálne kompetencie detí

U detí veku primerane rozvíjame schopnosť pracovať s postupnosťou, pravidlom, triedením a plánovaním krokov, prevažne prostredníctvom nedigitálnych (unplugged) činností – napríklad „kódovaním“ pohybu na fyzickej štvorcovej sieti. Tieto činnosti zároveň vytvárajú základy algoritmického myslenia. Digitálne kompetencie sa u detí rozvíjajú najmä porozumením účelu technológií, základmi bezpečného a zodpovedného správania a schopnosťou rozlíšiť priamu skúsenosť od informácie sprostredkovanej technológiou a overiť ju rozhovorom s dospelým alebo porovnaním s iným zdrojom. Ak škola zaradí prácu s jednoduchou digitálnou pomôckou, má vždy jasný vzdelávací zámer, krátke trvanie a aktívny charakter a nenahrádza skúsenosť, ktorú možno kvalitnejšie získať v reálnom svete.

Digitálne kompetencie pedagogických zamestnancov

Pedagogickí a odborní zamestnanci využívajú digitálne nástroje na plánovanie a prípravu činností, vedenie pedagogickej dokumentácie, pedagogickú diagnostiku, odborný rozvoj a tímovú spoluprácu. Priebežne si rozvíjajú kompetencie v kritickom výbere vhodných nástrojov, v bezpečnej práci s osobnými údajmi detí a v posudzovaní digitálnych výstupov z hľadiska správnosti, vekovej primeranosti a súladu s cieľmi ŠVP a ŠkVP. Zavádzanie digitálnych nástrojov v administratíve má uvoľniť učiteľkám čas na priamu prácu s deťmi.

Komunikácia, riadenie a ochrana osobných údajov

Digitálne prostredie škola využíva na komunikáciu so zákonnými zástupcami, vedenie dokumentácie a organizačné a administratívne procesy, predovšetkým prostredníctvom systému **EduPage**. Dbá pritom na ochranu osobných údajov, bezpečné uchovávanie informácií, primerané zverejňovanie fotografií a výstupov detí a používanie schválených komunikačných kanálov.

Využívanie umelej inteligencie

Nástroje umelej inteligencie môžu pedagogickí a odborní zamestnanci využívať ako pomoc pri príprave, spracovaní a organizovaní materiálov. Nenahrádzajú odborné rozhodovanie, pozorovanie dieťaťa ani pedagogickú zodpovednosť. Výstupy sa vždy overujú a upravujú; do nástrojov sa nevkladajú osobné ani citlivé údaje detí bez zodpovedajúceho právneho a bezpečnostného rámca.

Záver · Vydanie a zverejnenie

Školský vzdelávací program „Patrím sem“ vydáva riaditeľka materskej školy po prerokovaní v pedagogickej rade a v rade školy. Rade školy a pedagogickej rade sa návrh predkladá na vyjadrenie. Program sa vydáva spravidla na tri roky a po jeho uplynutí sa v prípade potreby reviduje, upravuje alebo sa vydá nový. Vydaný školský vzdelávací program sa zverejňuje do 60 dní od jeho vydania na verejne prístupnom mieste, na webovom sídle školy a na webovom sídle určenom ministerstvom školstva. Existujúce školské vzdelávacie programy je potrebné zosúladiť s požiadavkami účinnými od 1. 1. 2026 najneskôr do 31. 8. 2026.

Zdroje

- Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) v znení účinnom od 1. 1. 2026 (v znení zákona č. 323/2025 Z. z.).
- Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách (2016, konsolidované znenie, 26. 5. 2026). Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR.

- Osobitosti tvorby školského vzdelávacieho programu materskej školy (aktualizované, 22. 5. 2026). MŠVVaM SR.
- Pedagogika Márie Montessori – pripravené prostredie, senzitívne obdobia, Montessori didaktický materiál (interné materiály školy).
- Vzdelávací program pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie (MŠVVaŠ SR, 15. 5. 2017, č. 2017-2127/20564:14-10G0), v znení dodatku č. 1 (30. 10. 2019, č. 2019/16665:2-A1040).